BØGER

TRANSFER
KOMPETENCE I EN PROFESSIONEL SAMMENHÆNG
AF BJARNE WAHLGREN & VIBE AARKROG
AARHUS UNIVERSITETSFORLAG, 2012.
WWW.UNIPRESS.DK
168 sider. Pris ca. 80 kr.

FRA VIDEN TIL VIRKE

Kun en lille del af det, man lærer i et undervisningsforløb, bliver bagefter anvendt i praksis. Det problem søger en ny bog at gøre noget ved med en grundig gennemgang af begrebet transfer. Men er det tilstrækkeligt i forhold til den udbredte new public managementkultur?

AF KAREN ELLEN SPANNOW

Bogen sigter mod at fremme en læring, som udvikler evnen til at bruge teorier i konkrete situationer, til at kunne reflektere over egen praksis og til at overføre viden fra en situation til en anden. Baggrunden for bogen er, at der er lavet en del undersøgelser, som viser, at de mål, der sættes for praksis i professionsuddannelserne, ikke nås. Sigtet er, at bogen skal give redskaber til at forbedre overførslen af viden til de konkrete arbejdsopgaver, som de forskellige professioner har.

Selv om bogen også er tænkt anvendt i forbindelse med primære uddannelser, er den nok især et resultat af de overvejelser, man har være nødt til at gøre sig på grund af de mange nye masteruddannelser inden for undervisning, sundhed og socialfag. Det er i længden ikke nok, at disse nye uddannelser ser fine ud på papiret. De skal også medvirke til at skabe en bedre service eller bedre resultater for professionernes målgrupper.

Transfer handler altså om, hvordan man omsætter nyerhvervet teoretisk viden til sin praktiske virksomhed. Det er et uhyre vigtigt emne, som er relevant for alle dem, der beskæftiger sig med faglig udvikling.

Wahlgren oplyser andetsteds (Wahlgren 2009), at mange undersøgelser peger på, at kun 10-15 % af det, man lærer i et undervisningsforløb, bliver anvendt i praksis bagefter. Når kurset er overstået, og deltagerne skal implementere det lærte, er der nemlig mange forhindringer. Kollegial modvilje, ingen økonomisk støtte og manglende mod og energi hos kursisten for at nævne nogle af de mere almindelige. Så en bog, der søger at vise, hvordan vi bedst muligt omsætter nyerhvervet viden til bedre arbejdsrutiner, falder på et tørt sted.

Transfer og de bagvedliggende teorier

Der er ikke meget i bogen, som man ikke har hørt om før, måske lige bortset fra introduktionen til begrebet transfer, som altså i denne bog er et udtryk for evnen til at anvende viden og kunnen i forhold til en kommende praksis. Men der er samlet en genopfriskning af mange gode råd til, hvordan man kan forsøge at sikre, at (efter)uddannelse kaster nogle praktiske gevinster af sig. Samt hvordan man øger muligheden for, at det, man lærer, kan bruges i andre sammen-

KAREN ELLEN SPANNOW
ETNOGRAF, MAG.ART., PH.D.

SE I ØVRIGT:
Wahlgren Bjarne:
Transfer mellem uddannelse og arbejde – Viden, der virker. NCK– Nationalt Center for Kompetenceudvikling. København, august 2009. http://nck.au.dk

Læs mere om transfer på www.edu.au.dk – Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU) – Her er bl.a. link til Danskernes Akademi med forelæsninger af forfatterne til 'Transfer'.

hænge. Således gennemgås forholdet mellem viden og praksis, definitionen af praksisbaseret viden, samt hvordan man kan træne i transfer.

Desuden fremlægges tre faktorer, der kan fremme eller hæmme transfer. Det drejer sig om den studerende, underviseren og situationen i praksis. Det er måske i dette kapitel, at bogen virker mindst nyskabende, for det siger vist sig selv, at den studerendes ihærdighed og erfaring betyder meget, ligesom underviserens entusiasme og viden er væsentlig - for ikke at tale om mulighederne for implementering i praksis.

Det virker således meget fremmende på indlæring og implementering, hvis den studerende selv føler et behov for udvikling og forbedring. Den målsætning, som vedkommende har, skal både være ambitiøs og realistisk, så der indgives en fornemmelse af stigende mestring af det faglige indhold i undervisningsforløbet.

Undervisningen skal lægges til rette med indslag fra arbejdspladsen, så det er klart, hvordan det lærte kan anvendes i praksis. Mange eksempler og stor variation i undervisningen hjælper også. Det er klogt at inddrage praktiske øvelser, fordi transfer forbedres mere, hvis det sker i forbindelse med undervisningen, end hvis det udskydes til bagefter.

Forfatterne forklarer også de tre teorier, de mener er sammenhørende med transfer. Teorien om generel transfer forklarer, at det er muligt at overføre viden fra det ene område til det andet, og befordrer forståelsen for, at man ved at anvende fx problemløsning i undervisningen kan hjælpe den studerende til at udvikle en bred metodisk tilgang.

Teorien om identiske elementer forbindes ofte med rollespil, som forfatterne dog ikke er så begejstrede for. Men det fremmer muligheden for transfer, hvis der er ting i undervisningsforløbet, der ligner forholdene på den praktiske arbejdsplads.

Endelig er der teorien om generelle principper. Det kan for eksempel illustreres med eksemplet om, at hvis man lærer at køre bil, så kan man også køre en traktor. Man tilegner sig en overordnet generel viden og kunnen, som kan flyttes fra kontekst til kontekst.

Kontekstens betydning

Jeg har en bred erfaring inden for efteruddannelser, både som deltager, underviser og arrangør i mange forskellige sammenhænge. Så jeg har naturligvis ofte spekuleret på, hvor meget vedvarende og nyttig viden man kan få stoppet indenbords i folk i et givet forløb. Jeg er lidt usikker på, om denne bog kunne give mig inspiration til at sikre konkrete forbedringer af de studerendes implementering af ny viden. Det forekommer mig, at det kontekstuelle, som forfatterne så sandelig også har øje for, har betydeligt mere indflydelse på, om ny viden implementeres, end tilrettelæggelsen af kurser. Med andre ord, implementering af ny forskningbaseret viden kræver, at vi kan frigøre os fra den tavshed, som new public managementskulturen har sænket over de danske arbejdspladser.

Bogen er seriøs grænsende til det sammenbidte. Nogle konkrete eksempler eller case stories, som kunne have skabt lidt levet liv mellem de mere teoretiske overvejelser, er der ikke. Selv om det netop i en bog, der forsøger at bevidstgøre samspillet mellem teori og praksis, ville være helt oplagt.

Der er en detailleret indholdsfortegnelse, noter, litteraturliste og en lidt mere grundig omtale af udvalgte bøger, så der er mulighed for selv at arbejde videre med emnet. ■